

İLETİŞİM MATRİSİ - TÜRKÇE TR

İletişim Becerileri Değerlendirme

- ■ İletişim gelişiminin en erken aşamalarındaki bireyler için
- ■ Alternatif ve destekleyici biçimler dahil olmak üzere herhangi bir iletişim biçimini kullanan bireyler için

Charity Rowland, Ph.D.

©1990, 1996, 2004

Hasan Gürgür, Çiğdem Uysal, Hilal Atlar,
Tezcan Çavuşoğlu & Hülya Ceren Tutuk
tarafından Türkçeye uyarlanmıştır (2022)

Gerekçe ve Giriş

İletişim Matrisi-TR iletişim için dört temel nedeni ve yedi yeterlilik düzeyini temsil eden dört matristen oluşmaktadır. Yeterlik düzeyleri, amaçlı olmayan iletişim davranışları iki ve üç sembolü ifadelerin kullanımına kadar iletişim kurmak için kullanılan davranışları temsil etmektedir. İletişim Matrisinin düzenlenmesi, doğumun 6. ayından 20. ayına kadar olan süreçte üç kez değerlendirilen, tipik gelişim gösteren dokuz bebekten oluşan bir örnekleme dayanmaktadır. Matris, bir çocuğun halihazırda nasıl iletişim kurduğunu tam olarak belirlemek ve belirli davranışlar, iletişim işlevleri veya odaklanılacak mantıklı iletişim hedeflerini belirlemek için çerçeve sağlamak adına tasarlanmış bir değerlendirme aracıdır. Matris, ileri düzeyde duyusal, motor ve bilişsel bozukluklar dahil olmak üzere ileri düzeyde iletişim bozuklukları olan çocuklar için tasarlanmıştır. Matris boyunca, değerlendirilen kişi "çocuğunuz" olarak anılır. Lütfen Matris'in, iletişim gelişimleri erken aşamada olan yetişkinler için de aynı şekilde geçerli olduğunu unutmayınız. Ayrıca, iletişim gelişiminin erken aşamalarında olan ve ileri düzeyde yetersizliği olmayan küçük çocukları değerlendirmek için de faydalı olabilir.

Matris iki ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar elinizdeki bu kitapçık ve ayrı olarak sunulan Profil. 1. ve 2. sayfalardaki açıklamaları okuduktan sonra, 3. sayfada yönergeleri bulacaksınız. Ardından, iletişim için dört temel nedenin her biri için bir tane olmak üzere dört matris göreceksiniz. Her matris, matris üzerinde yanıtladığınız bir dizi soru içermektedir. Bu matrisleri tamamlamak, size çocuğunuzun kendini nasıl ifade ettiği hakkında belirli bilgiler verecektir.

3-6. sayfalardaki soruları yanıtlayarak Profili tamamlayabilirsiniz. Profil, 3-6. sayfalarda toplanan bilgileri özetleyerek, çocuğun iletişiminin nasıl geliştiğini size tek bir sayfada göstermektedir.

İletişim İçin Dört Temel Neden

İletişimin ilk aşamalarında, diğer bireylerle iletişim kurmak için iletişimin dört temel nedeni kolayca görülebilir. Yaş aldıkça ve daha tecrübeli iletişimciler haline geldikçe, iletişim kurmak için daha karmaşık nedenler geliştirilmektedir ve erken iletişim davranışları kullanımıyla ifade edilemeyen tamamen yeni mesajlar ifade edilmesi gerekmektedir. Matris, aşağıda açıklanan iletişim için dört temel nedene göre düzenlenmiştir.

- *Charity Rowland, Ph. D., Portland Oregon'da bulunan Oregon Sağlık ve Bilim Üniversitesi Oregon Engellilik ve Gelişim Enstitüsünde çocuk gelişimi profesörü olarak görev yapmaktadır.*

1. İstenmeyen bir şeyi reddetmek...

Yeni doğan bebekler bile, olup bitenlerden hoşlanmadıklarında, acıktıklarında, incindiklerinde veya başka bir nedenle rahatsız olduklarında genellikle bunu açıkça ifade edebilirler. Yaş ilerledikçe de istenmeyen şeyleri reddetmenin ve daha teklif edilmeden önce istemediğimiz şeylerden kaçınmanın daha genel olarak kullanılan yollarını buluruz.

2. İstenen bir şeyi elde etmek...

Hoşumuza giden bir şeyle karşılaştığımızda, daha fazlasına sahip olmak ya da tekrarlanmasını isteriz. Başlangıçta, bebekler yalnızca halihazırda devam eden bir şeyden hoşlandıklarını gösterebilirler. Daha sonra, henüz teklif edilmemiş olsa bile, insanlara istediklerini nasıl ifade edeceklerini öğrenirler.

3. Sosyal etkileşime katılmak...

Çoğu insan için sosyal etkileşim yaşamın son derece önemli bir parçasıdır. İletişimin büyük bir kısmı başka bir kişiyle etkileşimi sürdürmek için tasarlanmıştır. Bebekler başkalarının dikkatini çeker ve dikkati nasıl çekeceklerini çabucak öğrenirler. Sonunda, başka birinin dikkatini çekmenin daha kibar ve bencil olmayan yollarını öğrenirler.

4. Bilgi sağlamak ya da aramak...

Çocuklar büyüdükçe, kendileri dışındaki şeylerle giderek daha fazla ilgilenirler ve bilgi aramayı, soruları çözümlenmeyi ve oluşturmayı, yanıtlamayı ve bilgi sağlamayı öğrenirler. Başlangıçta bu mesajlar "Evet" "Hayır" sorularına cevap vermek, basit sorular sormak, bir şeyleri adlandırmak ve yorum yapmak şeklindedir. Çoğunlukla, bu mesajlar, deneyimin içsel temsilini ve bilgiyi manipüle etmek için sembollerin kullanımını gerektirir.

İletişim Davranışları

Biz geliştikçe, yavaş yavaş mesajları daha ustaca, geleneksel ve sosyal olarak kabul edilebilir şekillerde ifade edebiliyoruz. Erken iletişim davranışlar, konuşma dışı seslendirmeler, motor davranışlar, jestler, yüz ifadeleri ve göz kontağı şeklindedir. Bazen ileri düzeyde ortopedik yetersizliği olan çocuk tarafından basit bir mekanik cihaz kullanılabilir. Daha sonra, sözlü kelimeler, el işaretleri, yazılı veya Braille alfabesi ile yazılan kelimeler, somut semboller (resim sembolleri veya üç boyutlu semboller gibi) veya bu sembol sistemlerinden birini içeren elektronik iletişim cihazları dahil olmak üzere iletişim kurmak için sembolleri kullanmayı öğreniriz

Bilimsel araştırmalar ve eğitimle ilgili dökümanlar hakkında bilgi için lütfen www.designtolearn.com adresini ziyaret edin.

İletişimsel Yeterliliğinin Yedi Düzeyi

Matris'te temsil edilen yedi iletişim seviyesi aşağıda açıklanmaktadır.

SEVİYE I: AMAÇLI OLMAYAN DAVRANIŞLAR ... ve yansıttıkları durumlar

Bu davranışlar amaçlı olmaktan çok refleksif veya tepkiseldir, ancak belirli iyi oluş halleriyle ilişkili görünmektedir. Ebeveynler bu davranışları acıkma, rahatlama veya acı gibi belirli içsel durumları ifade etme olarak yorumlarlar.

SEVİYE II: AMAÇLI DAVRANIŞLAR ... iletişimsel işlev olarak

Bu davranışlar amaçlıdır, ancak iletişim kurma amaçlı değildir. Yani çocuklar bu davranışları başka bir kişinin davranışını kontrol etmek için kullanabileceklerinin farkında değildirler. Bununla birlikte, bu davranışların bazıları iletişimsel bir işleve hizmet eder, çünkü ebeveynler bunları bir şeyler iletmek olarak yorumlamaktadır. Bu düzeyde çocuklar genellikle iletişimsel bir davranış sergilemeden önce göz ilişkisi kurmazlar ve yetişkinden bir yanıt beklemezler. Bunun yerine çocuklar, bir kişinin dikkatini çekmek için bir nesneyi veya istenen bir nesneyi elde etmek için bir kişiyi aracı olarak kullanmak yerine, doğrudan nesnelere ve insanları manipüle ederler.

SEVİYE III: YAYGIN OLMAYAN İLETİŞİM ... SEMBOL ÖNCESİ DAVRANIŞLARI KULLANMA

Bu kritik bir aşamadır. Çocuklar amaçlı olarak iletişim kurarlar, ancak vücut hareketleri, insanlar ve nesnelere üzerindeki eylemler, seslendirmeler (veya ileri düzeyde ortopedik engelliler için iletişim cihazını etkinleştirme) gibi alışılmamış iletişim yollarını kullanırlar. Davranışlar, yetişkin dünyasında sosyal olarak kabul edilebilir bir iletişim aracı olmadığı için geleneksel olmayan bir yöntem olarak da adlandırılır. Bu davranışlar son derece etkili olmasına rağmen, genellikle daha geleneksel davranışlarla yer değiştirirler.

SEVİYE IV: YAYGIN İLETİŞİM... sembol öncesi davranışları kullanma

Bu seviyede çocuklar, yaygın (veya sosyal olarak kabul edilebilir) jestler ve seslendirmeler kullanarak amaçlı olarak iletişim kurarlar. Yaygın jestler, sembolik davranış etkili bir şekilde artırmak için çocukluk ve yetişkinlik boyunca kullanılmaya devam edecektir. Çocuk artık "ikili yönelime" sahiptir: aynı anda hem bir kişiye hem de iletişim konusuna göre hareket eder veya ona yönelir. İkili yönelim sıklıkla jestlerin birleşimiyle elde edilir (örneğin, bir şeyi işaret ederken birine bakma). Görme yetersizliği olan çocuklar bu davranışların çoğunu geliştiremeyebilir.

SEVİYE V: SOMUT SEMBOLLER ... belirli göndermeleri temsil etme

Bu seviyede çocuklar, "doğal" veya "betimsel" jestleri, eylemleri veya nesnelere vücut diliyle anlatma veya somut sembollerin kullanımı gibi somut sembollerin kullanımı yoluyla çevresel bir varlığı temsil edebilirler. Bu somut semboller çevresel varlıklarla iki şekilde ilişkilidir. İlk olarak, belirli bir referansla birebir ilişkisi vardır. İkincisi, göndergeyle açık bir ilişki taşırlar: yani fiziksel olarak görünüm, ses, dokunma veya hareket açısından göndergeye benzerler. İleri düzeyde ortopedik yetersizliği olan çocuklar, bir düğme veya başka bir mekanik cihaz kullanarak veya işaret ederek, dokunarak, göz ilişkisi kurarak vb. somut sembollere erişebilirler. Çoğu çocukta V. seviye, iletişim gelişimi ayrı bir aşaması olarak görünmez. Bunun yerine, V. Seviye davranışları, IV. seviye ve VI. seviye davranışlarıyla birlikte sergilenme eğilimindedir. Bununla birlikte, V. seviye somut sembollerin tek anlamlı semboller olabileceği ileri düzeyde yetersizliği olan çocuklar için ayrı ve kritik bir gelişim aşaması haline gelebilir. Veya daha hafif düzeyde yetersizliği olan ve soyut semboller edinmekte güçlük çeken çocuklar için bir geçiş aşaması olarak hizmet edebilir.

SEVİYE VI: SOYUT SEMBOLLER... belirli göndermeleri temsil etme

Bu seviyede çocuklar konuşma, el işaretleri, Braille alfabesi veya yazılı kelimeler, soyut grafik semboller veya üç boyutlu soyut semboller gibi soyut sembollerin kullanımı yoluyla çevresel varlıkları temsil edebilirler. Bu semboller göndermeleriyle tamamen keyfi bir ilişki içindedir - yani algısal olarak onlara benzemezler. Bu aşamada çocuk, kombinasyonlar yerine soyut sembollerini birer birer kullanır. İleri düzeyde ortopedik yetersizliği olan çocuklar, bir düğme veya başka bir mekanik cihaz kullanarak veya işaret ederek, dokunarak, göz ilişkisi kurarak, vb. sembollere erişebilir.

SEVİYE VII: DİL ... sembol birleştirme

Bu seviyede çocuklar, dilbilgisi kurallarına veya sözdizimine göre iki veya üç sembollü kombinasyonlarda semboller kullanırlar. Sembollerin sırası değiştirilirse ifadenin anlamı değişebilir. İleri düzeyde ortopedik yetersizliği olan çocuklar, düğme veya başka bir mekanik cihaz kullanarak veya işaret ederek, dokunarak, göz ilişkisi kurarak vb. sembollere erişir.

Yönergeler

Veri Kaynakları

Çocuğun hangi durumları (Seviye I'de), işlevleri (Seviye II'de) veya niyetleri (Seviye III-VI'da) ifade etmek için hangi davranışları üretebileceğini belirlemek için çocuk ile doğrudan iletişim kurma, ebeveynler veya öğretmenlerle gözlem, görüşme yapma yollarını birlikte kullanınız.

Puanlama

Her matriste kendinize veya bilgi kaynağına "Bu Soruları Sorun" sütunlarının altındaki her soruyu sorunuz. Cevabınız EVET ise, çocuğun bu durumu, işlevi veya amacı ifade etmek için kullandığı herhangi bir davranışın yanındaki harfi "Buraya Cevap Ver" altındaki uygun sütunda daire içine alınız. Cevap sütunu ile cevapladığınız sorunun aynı numara ile temsil edildiğinden emin olunuz. "Buraya Cevap Ver" sütunlarındaki harfler, "İletişimsel Davranışlar" sütunu altında listelenen davranışlara karşılık gelmektedir. Yalnızca çocuğun bağımsız olarak (yani yardım almadan) ve tutarlı bir şekilde (çoğu zaman uygun bir fırsatın sağlandığı durumlarda) ürettiği davranışları kontrol ediniz. Soruların çoğu, farklı düzeyde ifade edilebilecek bir dizi amaca atıfta bulunmaktadır. Çoğu çocuk herhangi bir zamanda iki ya da daha fazla iletişimsel yeterlilik düzeyinde performans sergilediğinden, muhtemelen kendinizi her soruyu yanıtlamak için iki ya da daha fazla düzeydeki davranışları kontrol ederken bulacaksınız. Örneğin, bir çocuk Yeni Bir Nesne İstemek için sözcük söyleme "kurabiye" (Seviye VI), kurabiye resmini size vermesi (Seviye V) bir size bir kurabiyeye bakması gibi çeşitli davranışlar kullanabilir (Seviye IV).

Nereden Başlanmalı

REDDETME ile başlayınız ve iletişim için diğer üç ana neden (TALEP ETME, SOSYAL, BİLGİ) üzerinden ilerleyiniz. Her sayfada ilk sorudan son soruya kadar ilerlemelisiniz. Çocuğun amaçlı olarak iletişim kurduğunu gösteren çok az davranışı varsa veya hiç yoksa, o zaman her sayfadaki ilk soruyla başlayınız ve çocuğun yeteneklerinin ötesinde olduğunuzdan emin olana kadar soruları cevaplamaya devam ediniz. Çocuk herhangi bir tür sembol (konuşma, işaretler, resim sembolleri vb.) kullanıyorsa veya çocuğun amaçlı iletişimsel jestlerden oluşan oldukça geniş bir repertuarı varsa, o zaman Düzey I, II ve hatta III'te yanıtlanabilecek sorular çocuk için çok düşük seviyede olabilir: Yani, çocuk zaten bu iletişim düzeylerinin ötesine geçmiş olabilir. Bu durumda, bu soruların daha yüksek beceri seviyeleri tarafından kapsandığını (veya değiştirildiğini) belirtmek için bu soruların cevap sütunlarını işaretleyebilirsiniz.

İstemediği şeyleri reddetmenin yolları ...

Bu Soruları Sor	BURAYA CEVAP VER	İletişimsel Davranışlar	Seviye
1. Rahatsızlığını İfade Etme Çocuğunuz rahatsız olduğunu (canı yandığını, altını ıslattığını, acıktığını, korktuğunu) anlar mısınız? ☐ Hayır ☐ Evet Eğer öyleyse, rahatsız olduğunu nasıl gösterir?	1 a b c d e f	a) Duruş değişikliği (vücutu kasma, çevirme, döndürme) b) Kol-Bacak Hareketleri (tekme atma, kolları sallama) c) Kafa/Baş Hareketleri (çevirme) d) Yüz İfadeleri (yüzünü buruşturma) e) Seslendirme (ağlama, homurdanma, bağırma) f) Diğer davranışlar _____	I. Amaçlı Olmayan Davranışlar Öznenin durumunu ifade eden amaçlı olmayan veya refleksif davranış. Durum (örneğin acıkma, altını ıslatma) ebeveyn tarafından yorumlanır
2. Çatışma Çocuğunuz, sizin verdiğiniz bir yiyeceği ya da oynadığınız oyuncak veya oyunu istemediğini anlar mısınız? ☐ Hayır ☐ Evet Eğer öyleyse, bir şeyi sevmediğini nasıl gösterir?	2 a b c d e f g	a) Kafa-baş hareketleri (çevirme, geri çekme) b) Kol hareketleri (kolları sallama, itme, çekme) c) Bacak hareketleri (ayağını yere vurma, tekme atma) d) Yüz ifadeleri (Kaşlarını çatma, yüzünü buruşturma) e) Seslendirme (sızlanma, çığlık atma, mızızlanma) f) Kaşlarını çatma, yüzünü buruşturma g) Diğer davranışlar _____	II. Amaçlı Davranışlar Bu davranışlar amaçlıdır, ancak iletişim kurma amaçlı değildir. Ebeveyn niyeti anlamlandırdığından, ebeveynin davranışını etkileme işlevi görür.
3. Reddetme Çocuğunuz, belli bir şeyi ya da etkinliği istemediğini açıkça gösterir mi? ☐ Hayır ☐ Evet Eğer öyleyse, bir şeyi istemediğini nasıl gösterir?	3 a b c d e f g h	a) Tüm vücut hareketleri (çevirme, döndürme) b) Başını arkaya ya da yana çevirme c) El ya da kol hareketleri d) Bacak hareketleri (tekme atma, ayaklarını yere vurma) e) Seslendirme (çığlık, mızızlanma) f) Yüz İfadeleri (kaşlarını çatma, yüzünü buruşturma) g) Kişiyi ya da nesneyi itme h) Diğer yaygın olmayan jestler	III. Yaygın Olmayan İletişim Yaygın olmayan hareketler, bakıcının davranışını etkilemek amacıyla kullanılır.
	a b c d	a) İstemediği şeyi size geri verir b) Başını hayır anlamında sallar c) Belirli sesler çıkarır ("uh-uh") d) Diğer yaygın jestler	IV. Yaygın İletişim Ebeveynin davranışını etkilemek amacıyla yaygın jestler kullanılır. Çocuk "ikili yönelim" gösterir.
	a b c	a) İstemediği şeyin resmini ya da çizimini reddeder. b) İstemediği şeyi temsil eden nesneyi reddeder. c) Reddedtiği diğer yaygın sembol	V. Somut Semboller Belirli varlıkları temsil etmek için somut sembollerin sınırlı kullanımı. Sembol ve referans arasında birebir uygunluk.
	a b c d e f g	a) Sözcük söyler ("hayır" "bitti") b) Elle işaret eder ("hayır" "bitti") c) Sözcük yazar ("hayır" "bitti") d) Braille alfabesi ile yazar ("hayır" "dur") e) Soyut üç boyutlu sembol kullanır ("hayır" "dur") f) Soyut iki boyutlu sembol kullanır ("hayır" "dur") g) Diğer soyut semboller	VI. Soyut Semboller Varlıkları temsil etmek için soyut sembollerin sınırlı kullanımı. Semboller ayrı ayrı kullanılır.
	a b	a) İki sembol ("şunu durdur" "hepsi bitti") b) Üç sembol ("şimdi dışarı çıkma") Sembol türleri	VII. Dil Sembol sisteminin kurala bağlı kullanımı. Sözdizimsel kurallara göre 2 veya 3 sembolün sıralı birleştirilmesi

Sosyal etkileşime katılmanın yolları...

Bu Soruları Sorun	Buraya cevap ver	İletişimsel Davranışlar	Seviye				
<p>1. Başkalarına ilgi gösterme Çocuğunuzun başkalarına ilgi gösterdiğini anlar mısınız? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, çocuğunuz birisiyle ilgilendiğini nasıl gösterir?</p>	1 a b c d e	a) Duruş değişikliği (vücutu kasma, çevirme, gevşetme) b) Kol-bacak hareketleri (tekme atma, kolları sallama) c) Yüz ifadeleri (gülümser) d) Seslendirme (mırıldanma, yaygara) e) Diğer davranışlar	I. Amaçlı Olmayan Davranışlar Öznenin durumunu ifade eden amaçlı olmayan veya refleksif davranış. Durum (örneğin acıkma, altını ıslatma) ebeveyn tarafından yorumlanır				
<p>2. Dikkat çekme Çocuğunuz, amaçlı olarak dikkatinizi çekmeye çalışmıyor olsa bile dikkatinizi ona yöneltmenizi sağlayan bir takım hareketler yapar mı? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, bunu nasıl yapar?</p>	2 a b c d e f g h	a) İnsana yaklaşma b) Kafa/baş hareketleri (ileri hareket) c) Kol hareketleri (kolları sallama) d) Bacak hareketleri (tekme atma) e) Yüz ifadeleri (gülümser) f) Seslendirme (mırıldanma, ciyaklama, yaygara) g) İnsana/kişiyeye bakma h) Diğer davranışlar	II. Amaçlı Davranışlar Bu davranışlar amaçlıdır, ancak iletişim kurma amaçlı değildir. Ebeveyn niyeti anlamlandırdığından, ebeveynin davranışını etkileme işlevi görür.				
<p>3. İlgi talep etme Çocuğunuz amaçlı olarak ilginizi çekmeye çalışır mı? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, bunu nasıl yapar?</p> <p>4. Sevgi gösterme Çocuğunuz size veya bir başkasına sevgisini amaçlı olarak gösterir mi? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse bunu nasıl yapar?</p>	3 a b c d e f g	4 a) Kol/el hareketleri (kollarını sallama) b) Seslendirme (cıvılda, ciyaklama) c) Yüz ifadeleri (gülümser) d) İnsana dokunur e) İnsana bakar f) Seslendirme cihazını çalıştırır g) Diğer yaygın olmayan jestler: _____	III. Yaygın Olmayan İletişim Yaygın olmayan hareketler, baccının davranışını etkilemek amacıyla kullanılır.				
<p>5. İnsanları selamlama Çocuğunuz birisi geldiğinde ya da gittiğinde kasıtlı/amaçlı olarak merhaba ya da güle güle dediğini belli eder mi? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, çocuğunuz sizi ya da diğer kişileri nasıl selamlar?</p> <p>6. Bir şey verme, paylaşma Çocuğunuz size ya da bir başkasına karşılık beklemeden bir şeyler verir mi ya da bir şeyleri paylaşır mı? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, bunu nasıl yapar?</p> <p>7. Bir şeye dikkat çekme Çocuğunuz amaçlı olarak sizin dikkatinizi kendisinin ilgilendiği bir şeye çeker mi (sanki "şuna bak" der gibi)? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, bunu nasıl yapar?</p> <p>8. Nezaket kalıplarını kullanma Çocuğunuz bir şey yapmadan önce izin ister mi ya da "lütfen" "teşekkür ederim" veya "afedersin" gibi nezaket ifadelerini kullanır mı? Evet ☐ Hayır ☐ Eğer öyleyse, hangi nezaket kalıplarını nasıl ifade eder?</p>	5 a b c d e f g h i j	6 a b c d e f g h i j	7 a b c d e f g h i j	8 a b c d e f g h i j	a) Bir size bir de istediği nesne, kişi ya da yere bakar b) İsteddiği şeyi gösterir veya verir c) Gelen kişiyi işaret eder d) "Merhaba" ya da "güle güle" anlamında elini sallar e) Başını sallar f) Birine sarılır, öper, okşar g) Elini kaldırır h) Belirli sesler çıkarır ("alabilir miyim" "bunu istiyorum" derecesine) i) Bir şeyi ya da kişiyi gösterir j) Diğer yaygın jestler:	IV. Yaygın İletişim Ebeveynin davranışını etkilemek amacıyla yaygın jestler kullanılır. Çocuk "ikili yönelim" gösterir.	
	a b	a b	a b	a b	a b	a) Sosyal bağlamın fotoğrafını/çizimini gösterir (el sallayan birinin fotoğrafı) b) Diğer somut semboller (sosyal bağlam için)	V. Somut Semboller Belirli varlıkları temsil etmek için somut sembollerin sınırlı kullanımını. Sembol ve referans arasında birebir uygunluk.
	a b c d e f g	a b c d e f g	a b c d e f g	a b c d e f g	a) Sözcük söyler ("lütfen" "bak""merhaba" "senin") b) El işareti kullanır ("lütfen" "bak""merhaba" "senin") c) Sözcük yazar ("lütfen" "bak""merhaba" "senin") d) Braille alfabesi ile sözcük yazar ("lütfen" "bak" "merhaba" "senin") e) Soyut üç boyutlu sembol kullanır ("lütfen" "bak" "merhaba" "senin") f) Soyut iki boyutlu sembol kullanır ("lütfen" "bak" "merhaba" "senin") g) Diğer soyut semboller	VI. Soyut Semboller Varlıkları temsil etmek için soyut sembollerin sınırlı kullanımını. Semboller ayrı ayrı kullanılır.	
	a b	a b	a b	a b	a b	a) İki sembol ("seni seviyorum", "dışarı çık", "babam orada", "güle güle") b) Üç sembol ("o senin için", "daha sonra görüşürüz") Sembol türü _____	VII. Dil Sembol sisteminin kurala bağlı kullanımını. Sözdizimsel kurallara göre 2 veya 3 sembolün sıralı birleştirilmesi

Bilgi sağlamanın veya aramanın yolları...

Bu Soruları Sorun	Buraya cevap ver	İletişimsel Davranışlar	Seviye																																									
			<p>I. Amaçlı Olmayan Davranışlar Öznenin durumunu ifade eden amaçlı olmayan veya refleksif davranış. Durum (örneğin acıkma, altını ıslatma) ebeveyn tarafından yorumlanır</p> <p>II. Amaçlı Davranışlar Bu davranışlar amaçlıdır, ancak iletişim kurma amaçlı değildir. Ebeveyn niyeti anlamlandırdığından, ebeveynin davranışını etkileme işlevi görür.</p> <p>III. Yaygın Olmayan İletişim Yaygın olmayan hareketler, bakıcının davranışını etkilemek amacıyla kullanılır.</p>																																									
<p>1.Evet/Hayır sorularını cevaplama Çocuğunuz soruları cevaplarırken kasıtlı/amaçlı olarak “evet”, “hayır” ya da “bilmiyorum” gibi cevaplar verir mi? Evet ☐ Hayır ☐</p> <p>Eğer öyleyse çocuğunuz “evet” ya da “hayır” sorularını nasıl cevaplar?</p>	<p>2.Soru sorma Çocuğunuz sizden cevap almak için sorular sorar mı (illa sözcükleri kullanarak yapmak zorunda değil)? Evet ☐ Hayır ☐</p> <p>Eğer öyleyse, çocuğunuz nasıl soru sorar?</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1</th> <th>2</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a</td> <td>a</td> <td>a) Bir size bir de nesneye ya da yere bakar</td> </tr> <tr> <td>b</td> <td>b</td> <td>b) Evet anlamında başını sallar</td> </tr> <tr> <td>c</td> <td>c</td> <td>c) Hayır anlamında başını sallar</td> </tr> <tr> <td>d</td> <td>d</td> <td>d) Omuzlarını silker</td> </tr> <tr> <td>e</td> <td>e</td> <td>e) Yüz ifadeleri</td> </tr> <tr> <td>f</td> <td>f</td> <td>f) Belirli tonlarda sesler çıkarır (sorgulama sesi “uh uh” “hı hı”)</td> </tr> <tr> <td>g</td> <td>g</td> <td>g) Diğer</td> </tr> </tbody> </table>	1	2		a	a	a) Bir size bir de nesneye ya da yere bakar	b	b	b) Evet anlamında başını sallar	c	c	c) Hayır anlamında başını sallar	d	d	d) Omuzlarını silker	e	e	e) Yüz ifadeleri	f	f	f) Belirli tonlarda sesler çıkarır (sorgulama sesi “uh uh” “hı hı”)	g	g	g) Diğer	<p>IV. Yaygın İletişim Ebeveynin davranışını etkilemek amacıyla yaygın jestler kullanılır. Çocuk “ikili yönelim” gösterir.</p>																	
1	2																																											
a	a	a) Bir size bir de nesneye ya da yere bakar																																										
b	b	b) Evet anlamında başını sallar																																										
c	c	c) Hayır anlamında başını sallar																																										
d	d	d) Omuzlarını silker																																										
e	e	e) Yüz ifadeleri																																										
f	f	f) Belirli tonlarda sesler çıkarır (sorgulama sesi “uh uh” “hı hı”)																																										
g	g	g) Diğer																																										
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th></th> <th>3</th> <th>4</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a</td> <td>a</td> <td>a</td> <td>a</td> <td>a) Bir kişi/yer/aktivite/nitelik/evet-hayır cevabının fotoğrafını/çizimini gösterir</td> </tr> <tr> <td>b</td> <td>b</td> <td>b</td> <td>b</td> <td>b) Bir kişi/yer/aktivite/nitelik/evet-hayır cevabını temsil eden nesne sembolünü gösterir</td> </tr> <tr> <td>c</td> <td>c</td> <td>c</td> <td>c</td> <td>c) Bir eylemi, nesneyi, kişiyi ya da niteliği vücut diliyle anlatır</td> </tr> <tr> <td>d</td> <td>d</td> <td>d</td> <td>d</td> <td>d) Bir nesnenin sesini taklit eder</td> </tr> <tr> <td>e</td> <td>e</td> <td>e</td> <td>e</td> <td>e) Diğer somut semboller</td> </tr> </tbody> </table>			3	4		a	a	a	a	a) Bir kişi/yer/aktivite/nitelik/evet-hayır cevabının fotoğrafını/çizimini gösterir	b	b	b	b	b) Bir kişi/yer/aktivite/nitelik/evet-hayır cevabını temsil eden nesne sembolünü gösterir	c	c	c	c	c) Bir eylemi, nesneyi, kişiyi ya da niteliği vücut diliyle anlatır	d	d	d	d	d) Bir nesnenin sesini taklit eder	e	e	e	e	e) Diğer somut semboller	<p>V. Somut Semboller Belirli varlıkları temsil etmek için somut sembollerin sınırlı kullanımı. Sembol ve referans arasında uygunluk.</p>											
		3	4																																									
a	a	a	a	a) Bir kişi/yer/aktivite/nitelik/evet-hayır cevabının fotoğrafını/çizimini gösterir																																								
b	b	b	b	b) Bir kişi/yer/aktivite/nitelik/evet-hayır cevabını temsil eden nesne sembolünü gösterir																																								
c	c	c	c	c) Bir eylemi, nesneyi, kişiyi ya da niteliği vücut diliyle anlatır																																								
d	d	d	d	d) Bir nesnenin sesini taklit eder																																								
e	e	e	e	e) Diğer somut semboller																																								
	<p>3.İnsanları ya da nesnelere adlandırma Çocuğunuz nesnelere, insanları ya da eylemleri kendiliğinden ya da sizden gelen bir soruya cevap olarak adlandırır mı? Evet ☐ Hayır ☐</p> <p>Eğer öyleyse, çocuğunuz bir şeyleri nasıl adlandırır?</p>	<p>4.Yorum yapma Çocuğunuz kendiliğinden (birisi istemeden) bir şeyler hakkında sizinle yorum/bilgi (“çok güzel” “sıcak” gibi) paylaşır mı? Evet ☐ Hayır ☐</p> <p>Eğer öyleyse, bunu nasıl yapar?</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a</td> <td>a</td> <td>a</td> <td>a</td> <td>a) Sözcük söyler (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)</td> </tr> <tr> <td>b</td> <td>b</td> <td>b</td> <td>b</td> <td>b) El işaretleri kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)</td> </tr> <tr> <td>c</td> <td>c</td> <td>c</td> <td>c</td> <td>c) Sözcük yazar (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)</td> </tr> <tr> <td>d</td> <td>d</td> <td>d</td> <td>d</td> <td>d) Braille alfabesi ile sözcük yazar (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)</td> </tr> <tr> <td>e</td> <td>e</td> <td>e</td> <td>e</td> <td>e) Soyut üç boyutlu sembol kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)</td> </tr> <tr> <td>f</td> <td>f</td> <td>f</td> <td>f</td> <td>f) Soyut iki boyutlu sembol kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)</td> </tr> <tr> <td>g</td> <td>g</td> <td>g</td> <td>g</td> <td>g) Diğer soyut semboller</td> </tr> </tbody> </table>						a	a	a	a	a) Sözcük söyler (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)	b	b	b	b	b) El işaretleri kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)	c	c	c	c	c) Sözcük yazar (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)	d	d	d	d	d) Braille alfabesi ile sözcük yazar (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)	e	e	e	e	e) Soyut üç boyutlu sembol kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)	f	f	f	f	f) Soyut iki boyutlu sembol kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)	g	g	g	g	g) Diğer soyut semboller	<p>VI. Soyut Semboller Varlıkları temsil etmek için soyut sembollerin sınırlı kullanımı. Semboller ayrı ayrı kullanılır.</p>
a	a	a	a	a) Sözcük söyler (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)																																								
b	b	b	b	b) El işaretleri kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)																																								
c	c	c	c	c) Sözcük yazar (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)																																								
d	d	d	d	d) Braille alfabesi ile sözcük yazar (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)																																								
e	e	e	e	e) Soyut üç boyutlu sembol kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)																																								
f	f	f	f	f) Soyut iki boyutlu sembol kullanır (“evet” “hayır” “neden?” “nesnenin adı, niteliği”)																																								
g	g	g	g	g) Diğer soyut semboller																																								
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a</td> <td>a</td> <td>a</td> <td>a</td> <td>a) İki sembol (“hayır teşekkürler”, “o araba “neden gitti?”)</td> </tr> <tr> <td>b</td> <td>b</td> <td>b</td> <td>b</td> <td>b) Üç sembol (“neden eve gitti?”, “bu çok soğuk”, “annem neden gitti?”)</td> </tr> </tbody> </table> <p>Sembol türü _____</p>						a	a	a	a	a) İki sembol (“hayır teşekkürler”, “o araba “neden gitti?”)	b	b	b	b	b) Üç sembol (“neden eve gitti?”, “bu çok soğuk”, “annem neden gitti?”)	<p>VII. Dil Sembol sisteminin kurala bağlı kullanımı. Sözdizimsel kurallara göre 2 veya 3 sembolün sıralı birleştirilmesi</p>																										
a	a	a	a	a) İki sembol (“hayır teşekkürler”, “o araba “neden gitti?”)																																								
b	b	b	b	b) Üç sembol (“neden eve gitti?”, “bu çok soğuk”, “annem neden gitti?”)																																								

Profili Tamamlama

Profil, 3-6. sayfalara girdiğiniz Matris bilgilerini özetlemek için tasarlanmıştır. Çocuğun iletişim becerileri açısından nasıl geliştiğini tek bir sayfada size gösterir.

Çocuğun yeterlilik gösterdiği Profildeki hücreleri gölgelendirmek için bir vurgulayıcı kullanınız. Çocuğun belirli bir mesajı (durum, işlev veya amaç) ifade etmek için belirli bir seviyede en az bir davranış (bağımsız ve tutarlı bir şekilde) kullanması durumunda yeterlilik belirtilir. Ayrıca, her mesajın ortaya çıktığını veya bağımsız olarak sergilendiğini belirtmek için farklı renkler kullanabilirsiniz. Bu seviyelerin çocuğun edindiği daha yüksek becerilerle tamamen kapsandığını (veya değiştirildiğini) düşünüyorsanız, Seviye I ve II için hücrelerde gölgeleme yapmanıza gerek yoktur.

İletişim Matrisini ikinci kez uygularsanız, son uygulamadan bu yana ne kadar gelişme olduğunu kolayca görebilmeniz için yeni edinilen yetenekleri vurgulamak için farklı bir renk kullanabilirsiniz.

Profili Yorumlama

Profil, tipik gelişim gösteren bir çocuğun iletişimsel gelişiminin yaklaşık olarak ilk iki yılını kapsamaktadır. Profilin gölgeli alanlarına bakmak, çocuğunuzun tipik gelişim sergileyen akranlarına kıyasla nasıl geliştiği konusunda size bir fikir verecektir. Daha da önemlisi, çocuğun iletişim dağarcığının nerede güçlendirilmesi gerektiğini ve çocuğun işlevsel bir dizi mesajı ifade etme yeteneğinde nerede boşluklar olabileceğini gösterir.

Matris Sonuçlarını Kullanarak Müdahale Planlama

Matriste oldukça ayrıntılı iletişim gelişim analizine, yavaş ilerleyen çocuklar için müdahale desteğine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Matris sonuçları, eğitimcilerin iletişim hedeflerini belirlemelerine ve ayrıca uzun dönemli planlama yapmalarına yardımcı olabilir. Her çocuk için, genel bir müdahale hedefi (hangi düzeyde iletişim yeterliliğinin hedefleneceği) ve ayrıca belirli müdahale hedefleri (hangi iletişim davranışı ve işlevlerin - veya niyetlerin - hedefleneceği) belirlemelisiniz. Genel olarak, bir çocuğun sürekli olarak bir sonraki yeterlilik düzeyine doğru ilerlemesi desteklenirken, mevcut iletişimsel yeterlilik düzeyinde performans göstermesine izin verilmelidir. Yandaki tablo, her seviyede yeterlilik gösteren çocuklar için genel müdahale hedefleri sağlar. Verilecek ilk karar, öncelikle çocuğun mevcut seviyede yeterliliğini artırmaya mı odaklanılacağı (çocuğun mevcut düzeyde çok küçük bir repertuarı varsa bunu yapardınız) veya bir sonraki seviyeyi hedeflemeye başlayıp başlamayacağınızdır. Bir sonraki karar, hangi iletişimsel davranışların hedefleneceğidir.. Yalnızca mevcut olanları mı hedeflemelisiniz yoksa yeni davranışlar için mi çabalamalısınız? Bu karar için çocuğun motor, ince motor ve konuşma yeteneklerinin yanı sıra çocuğun belirli davranışları gerçekleştirmesini zorlaştırabilecek veya imkansız hale getirebilecek duyuşal sınırlamaları dikkate alınmalıdır

Ayrıca, bir çocuğun belirli sembol türlerini anlamasını engelleyebilecek bilişsel sınırlamaları olup olmadığını da göz önünde bulundurun. Son olarak, tam olarak hangi mesajları (durumlar, işlevler veya amaçlar) hedefleyeceğinize karar vermelisiniz. Çocuğun ifade yeteneğindeki boşlukların nerede olduğunu belirlemek için Profil'e bakınız ve çocuğun gerçekten ifade etmeye ihtiyaç duyduğu yeni mesajları hedeflemeyi planlayınız.

İletişimsel Müdahalenin Yedi Düzeyi ve Genel Müdahale Amaçları

Seviye	Belirgin Davranışlar	Müdahale Amaçları
I. Amaçlı Olmayan Davranış	Öznenin durumunu ifade eden amaçlı olmayan veya refleksif davranış. Durum (örneğin acıkma,altını ıslatma) ebeveyn tarafından yorumlanır.	Son derece duyarlı ortamlar oluşturarak amaçlı davranışlar oluşturur
II. Amaçlı Davranış	Bu davranışlar amaçlıdır, ancak iletişim kurma amaçlı değildir. Ebeveyn niyeti anlamlandırdığından, ebeveynin davranışını etkileme işlevi görür	Çocuğun iletişimsel amaçlarının farkına varması için potansiyel iletişimsel davranışlara yanıt verir.
III. Yaygın Olmayan İletişim	Yaygın olmayan hareketler, bakıcının davranışını etkilemek amacıyla kullanılır.	Yaygın olmayan jestleri yaygın jestlere ve/veya hedef sembol kullanımına dönüştürün.
IV. Yaygın İletişim	Ebeveynin davranışını etkilemek amacıyla yaygın jestler kullanılır. Çocuk "ikili yönelim" gösterir.	Semboller (somut veya soyut) ve göndergeler arasındaki birebir ilişkiyi öğretin.
V. Somut Semboller	Belirli varlıkları temsil etmek için somut sembollerin sınırlı kullanımı. Sembol ve referans arasında birebir uygunluk.	Soyut semboller ve göndergeler arasındaki birebir ilişkiyi öğretin.
VI. Soyut Semboller	Varlıkları temsil etmek için soyut sembollerin sınırlı kullanımı. Semboller ayrı ayrı kullanılır.	İki ve üç sembolü ifadeleri kullanması için sembol birleştirmeyi öğretin.
VII. Dil	Sembol sisteminin kurala bağlı kullanımı. Sözdizimsel kurallara göre 2 veya 3 sembolün sıralı birleştirilmesi	Anlamsal ve sözdizimsel becerilerini genişletin.

İsim _____

Tarih _____ / _____

Uygulayan _____

ÖZELLİKLER

Amaçlı Olmayan İletişimsel Davranışlar İyi olma durumu (Seviye I) veya İletişimsel işlevi ifade eder. (Seviye II)	Sembol Öncesi İletişim Motor ve sözel davranışlar yoluyla iletişimi içerir. (Seviye I-IV)
Amaçlı İletişimsel Davranışlar İletişimsel amaçları ifade eder. (Seviye III-VII)	Sembolik İletişim Sembollerin kullanımı yoluyla iletişimi içerir. (Seviye V-VII)

Sembol Türü

Seviye V, VI ya da VII için kullanılan sembol türleri (resim sembolleri, nesne sembolleri, işaret dili, konuşma)

I
Amaçlı Olmayan Davranış
0-3 ay

Rahatsızlığımı ifade etme	(1) İyi Olduğunu Gösterme
---------------------------	------------------------------

(1) Başkalarına İlgî Gösterme

II
Amaçlı Davranış
3-8 ay

(2) Çatışma	(2) Eylemi Sürdürme	(3) "Daha" İsteddiğini İfade Etme
----------------	------------------------	--------------------------------------

(2) Dikkat Çekme

III
Yaygın Olmayan İletişim
6-12 ay

(3) Reddetme	(4) Bir şeyi daha fazla isteme	(5) Yeni bir eylem talep etme	(6) Bir şeyden daha fazla isteme	(7) Seçim yapma	(8) Yeni nesne talep etme
-----------------	-----------------------------------	----------------------------------	-------------------------------------	--------------------	------------------------------

(3) İlgî Talep Etme	(4) Sevgi Gösterme
------------------------	-----------------------

IV
Yaygın İletişim
12-18 ay

Reddetme	Bir şeyi daha fazla isteme	Yeni bir eylem talep etme	Bir şeyden daha fazla isteme	Seçim yapma	Yeni nesne talep etme
----------	----------------------------	---------------------------	------------------------------	-------------	-----------------------

İlgî Talep Etme	Sevgi Gösterme	(5) İnsanları Selamlama	(6) Bir Şey Verme/ Paylaşma	(7) Bir Şeye Dikkat Çekme	(8) Nezaket Kalıplarını Kullanma
-----------------	----------------	----------------------------	--------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

(1) Evet/Hayır Sorularına Cevap Verme	(2) Soru Sorma
--	-------------------

V
Somut Semboller
12-24 ay

Reddetme	Bir şeyi daha fazla isteme	Yeni bir eylem talep etme	Bir şeyden daha fazla isteme	Seçim yapma	Yeni nesne talep etme	(9) Görmediği nesnelere isteme
----------	----------------------------	---------------------------	------------------------------	-------------	-----------------------	-----------------------------------

İlgî Talep Etme	Sevgi Gösterme	İnsanları Selamlama	Bir Şey Verme/ Paylaşma	Bir Şeye Dikkat Çekme	Nezaket Kalıplarını Kullanma
-----------------	----------------	---------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------------

Evet/Hayır Sorularına Cevap Verme	Soru Sorma	(3) İnsanları/ Nesnelere Adlandırma	(4) Yorum Yapma
-----------------------------------	------------	--	--------------------

VI
Soyut Semboller
18-24 ay

Reddetme	Bir şeyi daha fazla isteme	Yeni bir eylem talep etme	Bir şeyden daha fazla isteme	Seçim yapma	Yeni nesne talep etme	Görmediği nesnelere isteme
----------	----------------------------	---------------------------	------------------------------	-------------	-----------------------	----------------------------

İlgî Talep Etme	Sevgi Gösterme	İnsanları Selamlama	Bir Şey Verme/ Paylaşma	Bir Şeye Dikkat Çekme	Nezaket Kalıplarını Kullanma
-----------------	----------------	---------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------------

Evet/Hayır Sorularına Cevap Verme	Soru Sorma	İnsanları/ Nesnelere Adlandırma	Yorum Yapma
-----------------------------------	------------	---------------------------------	-------------

VII
Dil
24

Reddetme	Bir şeyi daha fazla isteme	Yeni bir eylem talep etme	Bir şeyden daha fazla isteme	Seçim yapma	Yeni nesne talep etme	Görmediği nesnelere isteme
----------	----------------------------	---------------------------	------------------------------	-------------	-----------------------	----------------------------

İlgî Talep Etme	Sevgi Gösterme	İnsanları Selamlama	Bir Şey Verme/ Paylaşma	Bir Şeye Dikkat Çekme	Nezaket Kalıplarını Kullanma
-----------------	----------------	---------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------------

Evet/Hayır Sorularına Cevap Verme	Soru Sorma	İnsanları/ Nesnelere Adlandırma	Yorum Yapma
-----------------------------------	------------	---------------------------------	-------------

REDETME

ELDE ETME

SOSYAL

BİLGİ

İLETİŞİM MATRİS PROFİLİ

Charity Rowland, Ph.D.

©1990, 1996, 2004

Hasan Gürgür, Çiğdem Uysal, Hilal Atlar, Tezcan Çavuşoğlu & Hülya Ceren Tutuk tarafından Türkçeye uyarlanmıştır (2022)

Oregon Sağlık ve Bilim Üniversitesi
Ücretsiz kopya için 888-909-4030
www.designtolearn.com

İletişim Matrisi

...Uzmanlar İçin

İletişim gelişiminin erken aşamalarındaki bireylerin iletişim becerilerini değerlendirmek için geliştirilmiştir. Tüm ifade biçimlerini barındıran araç geleneksel şekillerde iletişim kuramayan bireylerin iletişim becerilerini değerlendirmek için yararlıdır. Ebeveynler dostu versiyonuna basılı halde ve www.desingtolearn.com sitesinden ulaşılabilir.

Uygulama hakkında ek bilgi ve dökümanlar için lüfen web sitemizi ziyaret ediniz.

Oregon Engellilik ve Gelişim Enstitüsü

Design to Learn Projects

Ücretsiz kopya için 1-888-909-4030

Uygulama hakkında bilgi ve materyal için lütfen

www.desingtolearn.com sitemizi ziyaret edin.